

ΧΡΥΣΟΥΛΑΣ ΤΣΙΚΡΙΤΣΗ — ΚΑΤΣΑΝΑΚΗ, Συμβολή στη μελέτη τῶν τοπωνυμίων τῆς Κρήτης, Τοπωνύμια ἀπὸ οἰκογενειακὰ ὀνόματα, Ἀνάτ. περιοδ. «Ἀμάθεια», τευχ. 22—23, Ἀγ. Νικόλαος Κρήτης 1975, σελ. 25—98.

Ἡ συγγραφεὺς ἔχει ἀσχοληθῆ ἰδιαιτέρως μὲ τὰ τοπωνύμια καὶ τὰ ὀνόματα γενικῶς τῆς Κρήτης, μελέται δὲ τῆς σ. ἔχουν παρουσιασθῆ ἤδη παλαιότερον ἀπὸ τῶν σελίδων τοῦ ΠΛΑΤΩΝΟΣ. Ἡ παρούσα ἐργασία ἀναφέρεται εἰς τὴν προσπάθειαν ἐρμηνείας τῆς προελεύσεως τῶν ὀνομάτων μιᾶς μακρᾶς σειρᾶς τοπωνυμίων τῆς Κρήτης ἀλφαβητικῶς ἐξεταζομένων εἰς τὰς σελίδας 34—89.

Τῆς κυρίας ἐργασίας ταύτης προτάσσεται γενικὴ ἀνάλυσις τῆς προελεύσεως τῶν τοπωνυμίων, λ. χ. ἐξ ὀνομάτων φυτῶν, ἐξ ἰδιομορφιῶν τοῦ ἐδάφους, ἐξ ὀνομάτων γυναικῶν, ἐκ πατριδωνυμικῶν κλπ. Εἶτα ἐξετάζεται πόθεν προέρχεται γραμματικῶς ἢ κατάληξις τῶν τοπωνυμίων καὶ καθορίζονται αἱ πτώσεις ἐξ ὧν σχηματίζονται καὶ αἱ ἐπερχόμεναι κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν τοπωνυμίων γλωσσικαὶ μεταβολαί. Ἐπίσης ἀντιμετωπίζονται ὠρισμένα κατηγορίαὶ λέξεων χρησιμευσῶν ὡς β' συνθετικῶν (λ. χ. -χώρι), καθὼς καὶ αἱ κατάληξις τῶν ἀνδρωνυμικῶν (λ. χ. -αῖνα, -ῖνα). Ἐπισημαίνεται ἐπίσης τὸ δυσερμηνεῦτον ὠρισμένων περιπτώσεων, διατυποῦνται εἰκασίαι περὶ τινῶν καὶ ἀναφέρονται αἱ μεταβολαὶ κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν ἐκ μεταθέσεως τοῦ τόνου. Πολλῶν σκοτεινῶν περιπτώσεων ἢ προέλευσις εἰκάζεται ἐκ σχέσεως πρὸς οἰκογενειακὰ ὀνόματα.

Ἡ διαπραγματεύσις τῆς προελεύσεως τῶν εἰς τὸν κατάλογον τῶν σελ. 34—89 παρατιθεμένων τοπωνυμίων γίνεται μετ' ἐπιμελείας καὶ ἀναφορᾶς εἰς προηγουμένας περὶ αὐτῶν ἐρμηνείας ἐρευνητῶν. Ἡ σοβαρότης τῆς μελέτης προδίδεται καὶ ἐκ τῶν 843 παραπομπῶν εἰς 142 ἔργα—λεξικά, μελέτας καὶ συλλογὰς. Αἱ προτεινόμεναι ὑπὸ τῆς συγγραφέως ὡς πιθαναὶ προελεύσεις τῶν τοπωνυμίων παρουσιάζουν πειστικότητα, ἀποτελοῦν δὲ θετικὴν συμβολὴν εἰς τὴν ἐρευναν τοῦ θέματος γενικώτερον.

Π. Κ. Γ.

* *

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΜΑΤΗ, Ἀπολλωνίου Κωνικά, Ἀρχαῖον κείμενον—μετάφρασις, τόμ. Α' Μαρτυρίαὶ Ἑλληνικαὶ—Λατινικαί, Βιβλίον Α', Ἐκδοσις Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1975 σχ. 8 σελ. XI/389.

Ὁ διακεκριμένος ἐρευνητῆς τῶν ἀρχαίων Μαθηματικῶν Σταμάτης εἶναι παγκοσμίως γνωστὸς διὰ τὴν ἐκδοσιν τῶν Στοιχείων τοῦ Εὐκλείδου διὰ τοῦ οἴκου Teubner, τῶν Ἀπάντων τοῦ Ἀρχιμήδους διὰ τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Διοφάντου. Τώρα διὰ τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου πάλιν παρουσιάζει τὸν Α' τόμον τῶν Κωνικῶν Ἀπολλωνίου τοῦ Περγαίου, περιλαμβάνοντος τὰ Testimonia καὶ τὸ I βιβλίον τῶν Κωνικῶν, θὰ ἐπακολουθήσουν δὲ ἄλλοι δύο τόμοι περιλαμβάνοντες τὰ βιβλία II - VII καὶ τὰ σχετιζόμενα πρὸς αὐτὰ λήμματα τοῦ Πάππου καὶ σχόλια τοῦ Εὐτοκίου.

Μετὰ τὸν Εὐτόκιον, πρῶτον ἐκδότην τῶν Κωνικῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ 530 μ. Χ., ὁ Σταμάτης εἶναι τώρα ὁ δεῦτερος Ἑλλην ἐκδότης τοῦ Ἀπολλωνίου. Τὸ ἐκδιδόμενον καὶ ἐκδοθησόμενον κείμενον τὸ παραλαμβάνει ὁ σ. διὰ μὲν τὰ βιβλία I—IV, ἅτινα ἔχουν παραδοθῆ ἀρχῆθεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καθὼς καὶ διὰ